

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	20 mei 2021
Agendapunt:	9
Onderwerp:	Vernieuwd Partnership Gemeenten – IBN Vaststellen 12 ^e begrotingswijziging 2021
Portefeuillehouder:	Wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 9 maart 2021

Inleiding

De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis en Uden kennen een lange succesvolle samenwerking met IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening.

Met de invoering van de participatiewet in 2015 is de toegang tot de Wsw stopgezet. Ook de Wajong is alleen nog maar toegankelijk voor jongeren met een volledig een duurzame arbeidsbeperking. Omdat vanaf 2015 gemeenten verantwoordelijk werden voor de toeleiding van deze mensen naar (beschut/gesubsidieerd) werk is besloten om na een pilot periode van 2 jaar een convenant af te sluiten met IBN. Dit convenant loopt binnenkort af. In het convenant is beschreven dat in 2020 een besluit zal worden genomen over het vervolg van het partnership vanaf 2021. Hiervoor is op 3 juli 2019 een bestuurlijke opdracht geformuleerd waarna een projectgroep aan de slag is gegaan. Vanwege de pandemie is het proces, met bestuurlijke instemming, opgeschoven waardoor de besluitvorming een half jaar later aan u wordt gepresenteerd. Voor u ligt het resultaat van de projectgroep "Eindrapportage bestuurlijke opdracht partnership gemeenten-IBN" (bijlage 1). In dit document wat tussentijds met alle betrokken partijen is afgestemd, worden verschillende scenario's besproken en het advies gegeven om in te stemmen met scenario II.

De bestuurders van de 11 gemeenten hebben in het bestuurlijk overleg van 27 januari jl. unaniem en positief geadviseerd om in te stemmen met scenario II en de 18 beslispunten uit dit voorstel.

De beslispunten die kaderstellend zijn leggen we nu ter instemming aan u voor.

Voorstel

1. Het partnership gemeenten-IBN te continueren met nieuwe afspraken vanaf 1-7-2021, en het partnership voor onbepaalde tijd te verlengen.
2. De ondernemersstrategie van IBN voortzetten waarbij de IBN zowel de parallelle als ook de regulier arbeidsmarkt bediend.
3. Voor het vernieuwd partnership voor de gemeente Bernheze uit te gaan van scenario II in solidariteit.
4. IBN de opdracht te geven bij alle doelgroepmedewerkers uit de Participatiewet (inclusief mensen in beschut werk) te investeren in hun personeelsontwikkeling om medewerkers te laten groeien in kennis, ervaring en competenties.
5. Een pilot te starten in samenwerking met gemeente Meierijstad en Boekel voor het uitrollen van scenario III en daarmee in te zetten op een samenwerkingsrelatie met IBN.
6. Aan IBN een lumpsumbedrag te vergoeden voor het afnemen van het basispakket scenario II.
7. Het lumpsumbedrag onder de gemeente te verdelen op basis van een objectieve verdeelsleutel namelijk: naar rato "participatiebudget voor nieuwe doelgroep" dat de gemeenten van het rijk ontvangen. Voor Bernheze betekent dit een lumpsumbijdrage van € 239.615 voor de periode van 1 juli 2021 t/m 31 december 2022

Argumenten

1.1 We willen de goede infrastructuur en werkgelegenheid voor mensen met een arbeidsbeperking bij IBN behouden.

Wij willen het partnership graag continueren vanuit de visie dat er een parallelle arbeidsmarkt nodig is voor behoud van werkgelegenheid voor de doelgroepen van de participatiewet, in het bijzonder voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze parallelle arbeidsmarkt is de arbeidsmarkt die werk mogelijk maakt voor mensen die niet (of nog niet) op de reguliere arbeidsmarkt aan de slag kunnen. In slechte maar ook in goede economische tijden hebben wij een bedrijf als IBN, een sociaal ontwikkelbedrijf, nodig om mensen met een arbeidsbeperking werk te kunnen bieden. Een plek waar mensen zich kunnen ontwikkelen en daar waar mogelijk door kunnen stromen naar regulier werk of reguliere werkgevers.

De Tweede Kamer heeft inmiddels ingestemd met een initiatief wetsvoorstel van het CDA en de SP over een landelijk dekkend netwerk van sociale ontwikkelbedrijven. In onze regio hebben we al zo'n ontwikkelbedrijf, namelijk IBN, dat door de initiatiefnemers van dit wetsvoorstel als voorbeeld voor zo'n sociaal ontwikkelbedrijf wordt genoemd. Dit onderstreept het belang om de samenwerking met IBN te continueren en de samenwerking te versterken.

2.1. Door deze strategie kan IBN hoogwaardiger producten aannemen en kan er voldaan worden aan de leveringsafspraken.

De ondernemersstrategie van IBN houdt in dat ze zowel de parallelle als ook de reguliere arbeidsmarkt bedient. Hierdoor is het aanbod van werk voor inwoners met een beperking meer gevarieerd wat de ontwikkeling van de individuele medewerker bevordert. De strategie is erop gericht dat medewerkers met een lagere toegevoegde waarde als gevolg van een grotere beperking worden gecompenseerd door medewerkers met een hogere toegevoegde waarde.

3.1. Door het werken volgens scenario II wordt de samenwerking versterkt en een brede infrastructuur in stand gehouden.

Door de projectgroep zijn 3 scenario's uitgewerkt. Voor alle 3 de scenario's geldt het hoofdaannemerschap voor beschut werk: het plaatsen van mensen uit de doelgroepen van de Participatiewet inclusief mensen met een indicatie voor beschut werk en begeleiding gericht op ontwikkeling van deze mensen. Voor alle 3 de scenario's geldt een lumpsumbijdrage ter financiering van de meerkosten voor de infrastructuur van IBN en de kosten van begeleiding van mensen met een gesubsidieerd dienstverband bij IBN.

Het belangrijkste verschil tussen de scenario's is de wijze van samenwerken. In scenario I is er, net als in de huidige afspraken, sprake van een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie. In scenario II gaan we uit van een netwerkrelatie en gaan we met 4 niveaus (directie IBN en van gemeenten wethouders, management/uitvoering en beleid) gezamenlijk overleg inrichten voor product- en procesontwikkeling. In de samenwerkrelatie van scenario III worden ook werkprocessen in elkaar geschoven en ontstaat er een geïntegreerd team. Per uitvoeringsgebied zou de mate waarin dit gebeurt kunnen verschillen.

Het tweede verschil heeft te maken met de taken en dienstverlening. In alle 3 de scenario's worden mensen in eerste instantie in een tijdelijk dienstverband geplaatst en nadat gebleken is dat geen uitstroom naar regulier werk mogelijk is wordt dit omgezet in een structureel dienstverband. In scenario II en III komen hier voortrajecten en de inzet van expertise van IBN bij. Het derde verschil heeft te maken met een aanbod- & vraaggerichte werkwijze en tevens wordt de doelgroep uitgebreid met de mensen met een loonwaarde van 80 tot 100% van het wettelijk minimumloon. In elk scenario willen we zo gaan werken, maar de verwachte instroom bij IBN zal naar verwachting vooral toenemen hoe meer we met elkaar netwerken en/of samenwerken. Voor meer informatie over de scenario's, zie hoofdstuk 5 van de eindrapportage.

Bij zowel scenario II en III wordt ingezet op voortrajecten en expertise waardoor er meer gebruik gemaakt gaat worden van de infrastructuur. Een voortraject geeft meer kans op werk en creëert een extra doelgroep, dus meer kandidaten die doorgeleid kunnen worden. Hierdoor kan de volledige infrastructuur behouden worden en wordt er geen krimp verwacht van de totale omvang van de medewerkers. Omdat in scenario I deze dienstverlening niet zit, wordt er een krimp verwacht van het aantal medewerkers die gevolgen gaat hebben voor de brede infrastructuur van IBN. Om deze reden hebben de bestuurders van de 11 gemeenten unaniem de voorkeur voor scenario II uitgesproken.

4.1. De kern van de opdracht voor IBN is en blijft om mensen met een arbeidsbeperking werk te bieden en zoveel mogelijk te ontwikkelen.

Naast afspraken over de begroting maken gemeenten en IBN afspraken over sociale doelen die IBN realiseert. Deze hebben betrekking op het inzetten op doorstroom van doelgroepmedewerkers naar reguliere werkgevers, de uitstroom naar regulier werk, de ontwikkeling van de loonwaarde van medewerkers en de ontwikkelmogelijkheden van de mensen.

5.1. Want in ons uitvoeringsgebied (Bernheze, Boekel en Meierijstad) willen we de samenwerking versterken.

Scenario III verschilt van scenario II in de vorm van samen werken. In scenario III wordt er toegewerkt naar een samenwerkingsrelatie. Ook werkprocessen worden dan in elkaar geschoven. In dit scenario gaan gemeenten en IBN samenwerken in een geïntegreerd team. De functionele leiding van het geïntegreerde team in scenario III ligt bij de gemeenten. Hiërarchisch blijven de medewerkers die van IBN komen wel in dienst van IBN. Er blijft in scenario III een deel van het Participatiebedrijf bij IBN in de lucht.

De dienstverlening in scenario III is gelijk aan scenario II.

Gemeente Bernheze en Boekel werken samen met gemeente Meierijstad als één Sociale Dienst (één uitvoeringsgebied). Gemeente Meierijstad heeft in het laatste jaar al een flinke omslag gemaakt in de samenwerking met IBN. Gemeente Meierijstad is al, in de samenwerking met Boekel en Bernheze en IBN, werkzaam in scenario II en soms al richting scenario III. Wij willen in de pilot deze samenwerking verder versterken, kijken of de werkprocessen in elkaar geschoven kunnen worden en te werken in een integraal team.

Afgesproken is dat de pilot niet in strijd zal zijn met de afspraken die gemaakt zijn op het bestuurlijk overleg partnership gemeenten-IBN. Daarnaast wordt de voortgang besproken in de verschillende overleggen.

6.1 Dit maakt de samenwerking tussen IBN en gemeenten minder complex en voorkomt discussie over uitvoeringskosten.

Er wordt nu per individu bekeken wat de kosten zijn die de gemeenten uit het Participatiebudget vergoeden voor onder andere de begeleiding en de personeelsontwikkeling van alle mensen. Door deze kosten voortaan via een lumpsumbedrag te vergoeden is er geen discussie per individu meer nodig. Ook wordt er zo bespaard op administratieve kosten.

We blijven deze kosten vanaf 1 juli 2021 via een lumpsumbedrag vergoeden, maar bepalen steeds voor 2 jaar –de eerste keer voor anderhalf jaar– de hoogte van het lumpsumbedrag voor de gemeenten. Het geeft zekerheid aan de gemeenten welk deel van het Participatiebudget voor nieuwe doelgroepen zij aan de plaatsingen bij IBN kwijt zijn, ongeacht het feitelijk aantal plaatsingen. En voor IBN geeft het zekerheid, namelijk wat voor budget voor begeleiding, personeelsontwikkeling en dergelijke, IBN elk jaar van de gemeenten ontvangt voor de mensen die zij in dienst hebben vanuit de Participatiewet.

7.1. Met deze verdeelsleutel zetten alle gemeenten een evenredig percentage van het participatiebudget in.

De meest objectieve manier is volgens het college een verdeling op basis van het aandeel dat de gemeenten hebben in de opgetelde Participatiebudgetten van de 11 gemeenten voor de nieuwe doelgroepen. Elke gemeente is op deze manier eenzelfde percentage van het Participatiebudget voor nieuwe doelgroepen aan de lumpsumvergoeding kwijt. Dit Participatiebudget is juist ook bedoeld voor de nieuwe doelgroepen van de Participatiewet, namelijk de mensen die voorheen in de Wsw of de Wajong terecht zouden zijn gekomen.

Gemeenten en IBN stellen telkens voor een periode van 2 jaar (de eerste keer van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2022) vast wat de omvang van het basispakket is, welke resultaten met het basispakket worden beoogd en welke kosten daaraan verbonden zijn. Met een verdeling gebaseerd op de ontvangsten uit het Participatiebudget zet elke gemeente 51% in van deze rijksmiddelen ter bekostiging van de lumpsumbijdrage. Voor Bernheze komt dit neer op een bedrag van € 239.615 over de periode 1-7-2021 t/m 31-12-2022. (2021: € 74.687 en 2022: € 164.928,-)

Advies ASD

De stukken voor het nieuwe partnership zijn met onze ASD gedeeld en besproken. Zij adviseren zowel positief voor scenario II als het starten van een pilot voor scenario III in de samenwerking van het uitvoeringsgebied Bernheze, Boekel en Meierijstad). Als aandachtspunt geven ze mee dat de bij scenario III naar de beleving van de doelgroep gekeken wordt.

Dit punt van aandacht nemen we mee in de uitwerking van scenario III.

Risico's

De arbeidsmarkt kent een aantal onzekerheden, die gevolgen (kunnen) hebben voor uitvoering van het partnership en de hoogte van de lumpsumfinanciering. Daarnaast kent de samenwerking een verschil in uitvoeringsregio's, die ook de dynamiek (kunnen) beïnvloeden in de uitvoering en de samenwerking. Een aantal onzekerheden zijn:

- Duur en gevolgen coronacrisis;
- Situatie op de arbeidsmarkt (vraag en aanbod);
- Instroom in de bijstand/aantallen;
- Jaarlijks bijgestelde Rijksbudgetten;
- Gevolgen fusietraject regio (naar 7 gemeenten en 4 sociale diensten);
- Grotere en slagvaardigere gemeenten in 4 uitvoeringsgebieden;
- Landelijk en gemeentelijke verkiezingen;
- Nieuwe wetgeving zoals Breed Offensief;
- Discussie over terugkeer SW.

Gegeven deze onzekerheden bepaalt dit de dynamiek en betaalbaarheid van het basispakket op basis van lumpsumfinanciering in scenario II en scenario III.

Het bovenstaande kan tot gevolg hebben dat de beschikbare middelen in de begroting onvoldoende zijn. Wij zullen dit risico opnemen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen binnen het weerstandsvermogen. Daarnaast is in de reserve Transitie ± 9,5 mln vrij beschikbaar om incidentele tegenvallers binnen het sociaal domein op te vangen.

Kosten en dekking

Gemeenten en IBN stellen telkens voor een periode van 2 jaar (de eerste keer van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2022) vast wat de omvang van het basispakket is, welke resultaten met het basispakket worden beoogd en welke kosten daaraan verbonden zijn.

Voor de gemeente Bernheze betekenen de bovenstaande voorstellen op financieel gebied het volgende:

1. Lumpsumbijdrage

Bernheze gaat voor het 2^e half jaar van 2021 een lumpsumbedrag aan IBN betalen van € 74.687,- en voor 2022 een lumpsumbedrag van € 164.928,- . Dit is 51% van het Participatiebudget voor nieuwe doelgroepen, dat de gemeente volgens de septembercircularis 2020 in 2021 en in 2022 ontvangt.

In 2019 en 2020 waren we respectievelijk 57,5% en 48,5% van het Participatiebudget voor nieuwe doelgroepen kwijt aan vergelijkbare kosten voor het partnership met IBN.

2. Loonkostensubsidie

Naast de jaarlijkse lumpsumbijdrage betalen wij de individuele loonkostensubsidies voor mensen die vanuit de Participatiewet een dienstverband bij IBN krijgen inclusief de mensen in beschut werk.

Voor mensen in beschut werk ontvangt IBN een loonkostensubsidie van 70% van het wettelijk minimumloon, voor de andere mensen die vanuit de Participatiewet instromen in een dienstverband bij IBN is de hoogte van deze loonkostensubsidie afhankelijk van de feitelijke loonwaarde, maar nooit meer dan 70% van het wettelijk minimumloon.

Nu betaalt elke gemeente zowel bijstandsuitkeringen als loonkostensubsidies uit het BUIG-budget. De landelijke financiering van de loonkostensubsidies verloopt vanaf 1-1-2022 niet meer via het BUIG-budget. De financiering van de loonkostensubsidies aan de gemeenten gaat voortaan plaatsvinden (deels) op basis van realisaties. Eind van het jaar komt er meer duidelijkheid over hoe deze nieuwe financieringswijze voor loonkostensubsidies er precies uit gaat zien, maar zeker is dat de realisaties in 2021 al meegenomen zullen worden bij het vaststellen van het budget voor 2022. Deze nieuwe wijze van landelijke financiering van het instrument loonkostensubsidies ondersteunt ons beleid om zoveel mogelijk mensen uit de doelgroepen van de Participatiewet te laten werken met behulp van het instrument loonkostensubsidie.

Voor de volledigheid dient nog vermeld te worden, dat wij geen extra geld aan de gemeenteraad vragen voor het partnership gemeenten-IBN, maar dat wij hier bestaande budgetten (BUIG-budget en Participatiebudget voor nieuwe doelgroepen) voor inzetten. Op basis van 2019 en 2020 verwachten we dat we voldoende Participatiebudget overhouden om ook voor andere doelgroepen re-integratie en begeleiding te kunnen financieren. Naast het rijksbudget nieuwe doelgroepen ontvangen we nog rijksmiddelen voor de klassieke doelgroepen. Op basis van de afspraken in de DVO Meierijstad reserveren we deze middelen voor het doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld.

Op basis van de septembercircularis is voor de nieuwe en klassieke doelgroepen in 2021 € 390.600,- en in 2022 € 421.600,- beschikbaar.

Vervolg

Nadat de raden zijn ingestemd met het nieuwe partnership gemeenten – IBN zal er een bestuurlijk convenant opgesteld worden en een uitvoeringsovereenkomst.

Daarnaast zal er samen met Meierijstad en Boekel de pilot voor scenario III verder uitgewerkt worden. Naast opstellen van deze documenten is het van belang om de uitvoerende medewerkers van de gemeenten en van IBN goed te informeren over de nieuwe afspraken en de bedoeling achter deze afspraken om het vernieuwde partnership tot een succes te maken. Interne communicatie zal dan ook een belangrijk onderdeel zijn bij de implementatie van de vernieuwde afspraken.

Evaluatie

Elk scenario vraagt periodieke bijstelling; het werkveld, de wet- en regelgeving en de budgetten zijn niet statisch. Om die reden zal worden telkens voor een periode van twee jaar bevestigd op welke wijze het partnership wordt ingevuld, welke resultaten daarmee worden beoogd en welke kosten daaraan verbonden zijn. Voor de eerste keer vindt dit plaats voor de periode 1 juli 2021 tot en met 31 december 2022. Medio 2022 wordt bevestigd welke afspraken voor de periode 2023-2024 worden gemaakt. Als de omstandigheden in een planperiode van twee jaar sterk wijzigen, kunnen de afspraken ook tussentijds worden herzien. Alleen bij zwaarwegende omstandigheden wordt het lumpsumbedrag tussentijds aangepast.

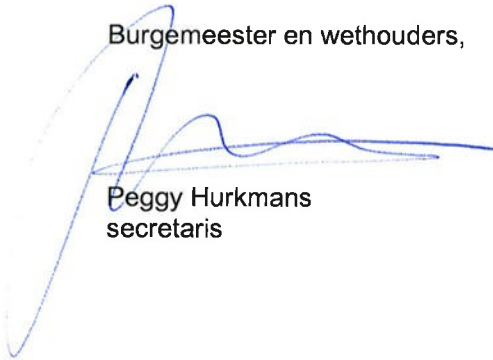
Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

1. Eindrapportage bestuurlijke opdracht partnership gemeenten-IBN en de volgende 6 bijlagen:

- Bestuurlijke opdracht
- Schema overlegstructuur gemeenten-IBN
- Overzicht taken en dienstverlening (basis- en pluspakket)
- Evaluatie partnership 2017-2020
- Q & A
- Financiële uitwerking scenario II en III

2. Advies ASD over eindrapportage bestuurlijke opdracht

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Marieke Moorman
burgemeester